

Hemşirelik Öğrencilerinin Mobil Öğrenmeye Yönelik Kullanım Alışkanlıkları ve Tutumlarının İncelenmesi

Asuman ÇOBANOĞLU¹

(Geliş Tarihi/Received: 04.09.2024; Kabul Tarihi/Accepted: 15.10.2024)

Özet

Amaç: Bu araştırma hemşirelik öğrencilerinin mobil öğrenmeye yönelik kullanım alışkanlıkları ve tutumlarının incelenmesi amacıyla yapıldı.

Yöntem: Araştırma tanımlayıcı ve kesitsel türde yapıldı. Araştırmanın örneklemini Türkiye'nin Kuzeydoğusunda bulunan bir devlet üniversitesinin hemşirelik bölümünde okuyan 244 hemşirelik öğrencisi oluşturdu. Araştırma verileri Öğrenci Bilgi Formu ve Mobil Öğrenme Tutum Ölçeği ile toplandı. Verilerin değerlendirilmesinde tanımlayıcı istatistikler, Mann-Whitney U testi ve Spearman korelasyon analizi kullanıldı.

Bulgular: Araştırma kapsamına alınan hemşirelik öğrencilerinin yaş ortalamasının 21.13±2.22 olduğu, %69.7'sinin kadın olduğu belirlendi. Öğrencilerinin ve günlük ortalama internet kullanım sürelerinin 5.02±2.07 saat olduğu ve en sık sosyal ağlarda vakit geçirdikleri saptandı. Öğrencilerin M-Öğrenme Tutum Ölçeği toplam puan ortalaması 3.58±0.41 olduğu belirlendi. Öğrencilerin günlük internet kullanımı ile M-Öğrenme Tutum Ölçeği Kullanışlılık ($r=0.196, p<0.05$) ve Özgürlük alt boyutları ($r=0.146, p<0.05$) toplam puan ortalamaları arasında anlamlı bir ilişki olduğu belirlendi.

Sonuç: Bu araştırma sonucunda hemşirelik öğrencilerinin mobil öğrenmeye karşı tutumları olumlu iken mobil cihazlarla internette geçirdikleri süre ortalamalarının oldukça yüksek olduğu belirlendi. Bu bağlamda öğrencilere internet bağımlılığını önleme ve sağlıklı beden ve zihin gelişimi için psikolojik temelli ve eğitsel içerikli müdahale programlarının geliştirilmesi ve uygulanması önerildi.

Anahtar Kelimeler: Mobil öğrenme, mobil teknoloji, hemşirelik eğitimi, hemşirelik öğrencisi

Investigation of Nursing Students' Usage Habits and Attitudes towards Mobile Learning

Abstract

Objective: This study was conducted to examine the usage habits and attitudes of nursing students towards mobile learning.

Methods: This study was conducted in descriptive and cross-sectional types. The sample of the study consisted of 244 nursing students studying in the nursing department of a state University located in the Northeast of Türkiye. The data were collected with Student Information Form and Mobile Learning Attitude Scale. Descriptive statistics, Mann-Whitney U test and Spearman correlation analysis were used to analyze the data.

Results: The mean age of the nursing students included in the study was 21.13±2.22 years and 69.7% of them were female. The mean daily internet usage time of the students was 5.02±2.07 hours and they most common spent time on social networks. It was determined that the mean total score of the M-Learning Attitude Scale was 3.58±0.41. It was determined that there was a significant relationship between students' daily internet use and the total mean scores of the M-Learning Attitude Scale Usability ($r=0.196, p<0.05$) and Freedom sub-dimensions ($r=0.146, p<0.05$).

Conclusion: As a result of this study, it was determined that while nursing students' attitudes towards mobile learning were positive, the average time they spent on the internet with mobile devices was quite high. In this context, it was recommended to develop and implement psychologically based and educational intervention programs for students' to prevent internet addiction and develop healthy body and mind.

Keywords: Mobile learning, mobile technology, nursing education, nursing student

¹ Dr. Öğr. Üyesi., Giresun Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü. e-mail: asuman.cobanoglu@giresun.edu.tr, ORCID: 0000-0002-5656-1910

GİRİŞ

Günümüzde teknolojinin ve modern cihazların gelişmesi, mobil cihaz ve internet kullanımının artması ile birlikte öğrenenlerin ilgi, yetenek ve tercihlerine göre mobil öğrenme gibi bireysel öğrenme yöntemleri ortaya çıkmıştır (Chen ve ark. 2021; Kocaağalar Akince ve ark., 2022). Mobil öğrenme, mobil araçların öğrenme amacıyla kullanılmasıdır (Turgut ve Akdemir, 2019). Mobil öğrenme, her zaman ve her yerde istenilen bilgiye ulaşmayı sağlayan mobil cihazlar yoluyla gerçekleştirilebilmektedir (Chen et al., 2021; Goksu, 2021; Rubenstein ve Schubert, 2017). Mobil öğrenmede eğitim bilgileri, kaynakları ve hizmetleri edinmek için kablosuz ağ teknolojisi ve iletişim cihazları kullanılmaktadır. Akıllı telefon, tablet ve kişisel dijital asistanlar mobil öğrenme amacıyla en sık kullanılan mobil cihazlardır (Chen ve ark., 2021).

Hemşirelik eğitiminin temel amacı, hemşirelik öğrencilerinin bilgi, beceri ve bakım uygulama gibi yeteneklerini geliştirerek hastalara yüksek kaliteli ve güvenli hemşirelik bakımı sağlamaktır (Chen ve ark., 2021). Hemşirelik eğitiminde klinik, akademik ve simülasyon uygulamaları gibi çeşitli öğrenme ortamlarında mobil öğrenme kullanılmaktadır (Lee at al., 2018). Mobil öğrenmenin kullanıcıların öğrenme sürecine müdahale edebilmeleri, öğrenme kolaylığı vermesi, öğrencilerin sahada ve sınıfta öğrenme arasında köprü kurabilmesi ve farklı disiplinlere yönelik bilgi edinme gibi avantajları bulunmaktadır (Foster ve Sethares, 2017; Wang, 2016). Ayrıca mobil öğrenme, COVID-19 pandemisi, karantinalar, kısıtlamalar, eğitime verilen zorunlu aralar gibi durumlarda yüz yüze eğitimin kısıtlı ya da hiç verilemediği durumlarda da öğrenmeyi destekleyen önemli bir öğrenme yöntemi olmuştur.

Konu ile ilgili olarak yapılan bazı çalışmalarda hemşirelik eğitiminde mobil öğrenme kullanımının öğrencilerin bilgi düzeyini artırdığı (Dunleavy ve ark., 2019; Chuang ve ark., 2018; Kim ve Suh, 2018), bazı çalışmalarda ise öğrencilerin klinik becerilerini geliştirdiği belirlenmiştir (Dunleavy ve ark., 2019; Kim ve ark., 2017). Ayrıca literatürde mobil teknolojileri kullanarak öğrenmenin sağlanması teorik ve pratik uygulamalar arasındaki boşlukları doldurabileceği ve hemşirelik öğrencilerinin uygulama deneyimlerine katkıda bulunabileceği bildirilmiştir (Dunleavy ve ark., 2019; Wilson ve ark., 2022). Yapılan bir araştırmada mobil öğrenmenin, kaynaklara zamanında erişim sağlayarak akademisyenler ve öğrencilerle arasında işbirliğini geliştirdiği belirlenmiştir (Egilsdottir ve ark., 2021). Mobil öğrenmenin birçok olumlu yönü dışında öğrencilerin teknik bilgi düzeylerinin farklı olması, mobil öğrenmede belli bir izleme sisteminin olmaması ve uygulamalı dersleri öğrenmede zorluklar yaşanması gibi bazı olumsuz yönlerinin de olduğu bildirilmektedir (Asabere, 2013). Ayrıca derste mobil cihazların kullanılması öğrencilerin derse odaklanmada problem yaşamalarına ve öğrenme performanslarının olumsuz etkilenmesine neden olduğu belirtilmektedir (Gupta ve ark., 2016; Lin ve Chiang, 2017). Bu nedenle günümüzde özellikle gençlerde yaygın olarak kullanılan mobil cihazların öğrenme amaçlı kullanma durumları ve öğrencilerin mobil öğrenmeye karşı tutumlarının bilinmesi eğitim- öğretim programlarının ve müfredatın geliştirilmesi açısından önemlidir.

AMAÇ

Bu araştırma hemşirelik öğrencilerinin mobil öğrenmeye yönelik kullanım alışkanlıkları ve tutumlarının incelenmesi amacıyla yapıldı.

GEREÇ VE YÖNTEM

Araştırmanın Türü

Bu çalışma tanımlayıcı ve kesitsel türde yapıldı.

Araştırmanın Yapıldığı Yer ve Zaman

Araştırma, Türkiye'nin Kuzeydoğusunda yer alan bir devlet üniversitesinde öğrenim gören hemşirelik öğrencileri ile yapıldı. Araştırma verileri Mayıs-Haziran 2024 tarihleri arasında çevrimiçi olarak toplandı.

Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırma örneklemini, Türkiye'nin Kuzeydoğusunda bulunan bir devlet üniversitesinin 2023-2024 akademik yılı bahar dönemi içerisinde hemşirelik bölümünde okuyan öğrenciler (N=420) oluşturdu. Araştırma örneklemini G*Power 3.1.9 (Heinrich-Heine-University, Düsseldorf, Germany) programı kullanılarak hesaplandı. Araştırma örneklemini güç analizine göre 0.3 etki büyüklüğünde ($p=0.3$), 0.99 istatistiksel güç ($1-\beta$) ve 0.01 hata payı ($\alpha=0.01$) ile 222 öğrenci olarak belirlendi. Araştırma örneklemine eksik veri, olası kayıplar ve aykırı değerler olma olasılığı düşünülerek örneklem büyüklüğüne %10'luk bir ilave yapıldı. Araştırmaya katılmayı kabul eden veri toplama formlarını eksiksiz olarak dolduran 244 hemşirelik öğrencisi araştırmanın örneklemini oluşturdu.

Veri Toplama Araçları

Araştırma verileri Öğrenci Bilgi Formu ve Mobil Öğrenme Tutum Ölçeği aracılığıyla toplandı.

Öğrenci Bilgi Formu: Bu form, araştırmacı tarafından literatürde daha önce yapılan araştırmalara dayanarak hazırlanmıştır (Çobanoğlu, 2023; Eraydın ve ark., 2023; Yalcinkaya ve Cinar Yucel, 2023). Form öğrencilerin demografik bilgileri (cinsiyet, doğum yılı, vb.) ve mobil teknoloji kullanım alışkanlıkları (elektronik cihazların varlığı, günlük internet kullanım süresi, internet kullanım amaçları, vb.) temel alınarak hazırlanmıştır. Formda toplam 33 soru bulunmaktadır.

Mobil Öğrenme Tutum Ölçeği: Çelik (2013) tarafından geliştirilen ve beşli Likert tipte olan bu ölçek, beşi ters puanlı olmak üzere 21 maddeden oluşmaktadır. Ölçekten en az 21 en fazla 105 puan alınabilmektedir. Toplam puan ne kadar yüksekse mobil öğrenmeye yönelik olumlu tutum da o kadar yüksektir. Ölçeğin geçerlilik ve güvenilirlik çalışmasında Cronbach alfa katsayısı 0.881 olarak hesaplanmıştır. Ölçekte M-Öğrenmenin Avantajları, M-Öğrenmede Sınırlılıklar, M-Öğrenmede Kullanışlılık ve M-Öğrenmede Özgürlük olmak üzere 4 alt boyut bulunmaktadır. Her soru için 5-Kesinlikle Katılıyorum, 4-Katılıyorum, 3-Kararsızım,

2-Katılmıyorum ve 1-Kesinlikle Katılmıyorum olarak beş adet cevap seçeneği bulunmaktadır (Çelik, 2013). Bu çalışmada ölçeğin Cronbach alfa katsayısı 0.736 olarak hesaplandı.

Verilerin Toplanması

Araştırmanın veri toplama araçları, çevrimiçi veri toplama sistemi olarak kullanılan google formlara aktarılmıştır. Google form içeriğindeki ankette Öğrenci Bilgi Formu (33 soru) ve Mobil Öğrenim Tutum Ölçeği (21 madde) bulunmaktadır. Araştırmacı, araştırmayı ve anketi hedef öğrenci kitlesine duyurarak öğrencilerden ankete gönüllü olarak katılmalarını istedi. Ayrıca öğrenci iletişim grupları (WhatsApp gibi) aracılığıyla anket formu paylaşıldı ve duyuruldu. Araştırmaya katılımı artırmak amacıyla veri toplama süreci boyunca duyurular birkaç kez tekrarlandı. Çevrimiçi anketin açılış sayfasında yer alan onam formu ile katılımcı aday öğrencilere çalışma hakkında daha detaylı bilgi verilerek araştırmaya katılım onamları alındı. Toplanan veriler yalnızca araştırmacıların erişebileceği güvenli bir veri tabanı üzerinde saklandı.

Verilerin Değerlendirilmesi

Araştırma verilerinin analizinde IBM SPSS versiyon 25.0 (IBM Corp., Armonk, NY, USA) istatistik yazılım programı kullanıldı. Tanımlayıcı istatistikler; sayı, yüzde, ortalama ve standart sapma ile değerlendirildi. Mobil Öğrenme Tutum Ölçeği ve alt boyutlarının Cronbach alfa değerleri hesaplandı. Sayısal verilerin normal dağılıp dağılmadığını incelemek için Kolmogorov Smirnov testi kullanıldı. Verilerin normal dağılmaması ($p>0.05$) nedeniyle öğrencilerin demografik bilgileri ve mobil teknoloji kullanım alışkanlıklarına yönelik değişkenler ile Mobil Öğrenme Tutum Ölçeği toplam puan ortalamalarını karşılaştırmak amacıyla iki bağımsız grup için Mann-Whitney U testi kullanıldı. Korelasyon analizleri Spearman korelasyon katsayısı kullanılarak yapıldı. İstatistiksel anlamlılık için $p<0.05$ olarak kabul edildi.

Araştırmanın Etik Yönü

Çalışmaya başlamadan önce Üniversite Etik Kurulundan etik kurul izni (06.03.2024 tarih ve 03/07 sayı) ve çalışmanın yapıldığı kurumdan kurum izni alındı. Araştırmanın tüm aşamalarında Helsinki Bildirgesi ilkelerine uyuldu.

BULGULAR

Araştırma kapsamına alınan hemşirelik öğrencilerinin yaş ortalamasının 21.13 ± 2.22 olduğu, %69.7'sinin kadın olduğu ve günlük ortalama internet kullanım sürelerinin 5.02 ± 2.07 saat olduğu belirlendi. Araştırmada hemşirelik öğrencilerinin demografik bilgileri, teknoloji ve internet kullanım özellikleri ile M-Öğrenme Tutum Ölçeği toplam puan ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı belirlendi ($p>0.05$) (Tablo 1).

Tablo 1. Hemşirelik Öğrencilerin Demografik Bilgileri ve Mobil Teknoloji Kullanım Özellikleri ile M-Öğrenme Tutum Ölçeği Arasındaki İlişki (n=244)

Değişkenler		n (%)	Toplam puan (Min_Mak.)	p
Cinsiyet	Kadın	170 (69.7)	3.57±0.39	0.453
	Erkek	74 (30.3)	3.59±0.45	
	Ort±SS (Min-Maks.)	-	-	-
Yaş (yıl)		21.13±2.22 (18-36)	-	-
Günlük internet kullanımı (saat)		5.02±2.07 (1-15)	-	-
Tablet bilgisayarın var mı?	Evet	107 (43.9)	3.52±0.42	0.099
	Hayır	137 (56.1)	3.61±0.39	
Dizüstü bilgisayarın var mı?	Evet	147 (60.2)	3.58±0.41	0.807
	Hayır	97 (39.8)	3.55±0.40	
Mobil internet paketin var mı?	Evet	236 (96.7)	3.58±0.40	
	Hayır	8 (3.3)	3.25±0.53	
Taşınabilir şarjın var mı?	Evet	167 (68.4)	3.59±0.39	0.779
	Hayır	77 (31.6)	3.54±0.44	
Taşınabilir güç kaynağın var mı?	Evet	74 (30.3)	3.59±0.42	0.977
	Hayır	170 (69.7)	3.57±0.41	
Uyandığında mobil telefonunu kontrol ediyor musun?	Evet	230 (94.3)	3.59±0.41	0.314
	Hayır	14 (5.7)	3.43±0.44	
Uyumadan önce mobil telefonunu kontrol ediyor musun?	Evet	230 (94.3)	3.58±0.40	0.329
	Hayır	14 (5.7)	3.38±0.50	
Evde internet bağlantısı var mı?	Evet	220 (90.2)	3.56±0.41	0.481
	Hayır	24 (9.8)	3.65±0.39	
Yurtta internet bağlantısı var mı?	Evet	182 (74.6)	3.58±0.42	0.598
	Hayır	62 (25.4)	3.56±0.38	
Okulda internet bağlantısı var mı?	Evet	96 (39.3)	3.61±0.38	0.104
	Hayır	148 (60.7)	3.55±0.42	
Akıllı telefonunun internet bağlantısı var mı?	Evet	239 (98.0)	3.58±0.40	0.100
	Hayır	5 (2.0)	3.20±0.46	
Kafe/restoranlarda internete bağlanıyor musun?	Evet	159 (65.2)	3.59±0.43	0.343
	Hayır	85 (34.8)	3.54±0.38	
Ücretsiz Wi-Fi kullanıyor musun?	Evet	65 (26.6)	3.63±0.46	0.064
	Hayır	179 (73.4)	3.55±0.39	
Mobil cihazları dersler için kullanıyor musun?	Evet	235 (96.3)	3.57±0.41	0.845
	Hayır	9 (3.7)	3.58±0.52	
Mobil cihazları hemşirelik eğitiminde kullanıyor musun?	Evet	222 (91.0)	3.59±0.40	0.075
	Hayır	22 (9.0)	3.42±0.48	

Hemşirelik öğrencilerinin online alışveriş yapmak için internette geçirdikleri süre ortalamasının 0.58±0.78, sosyal medya platformlarında geçirdikleri süre ortalamasının 3.11±1.91, derslerle ilgili bilimsel kaynak okuma süre ortalamasının 0.73±0.98, müzik dinleme süre ortalamasının 1.46±1.36, maillerini kontrol etme süre

ortalamasının 0.16 ± 0.38 , mobil oyun oynama süre ortalamasının 0.36 ± 0.74 , haber okuma süre ortalamasının ise 0.46 ± 0.68 saat olduğu belirlendi (Tablo 2).

Tablo 2. Hemşirelik Öğrencilerinin İnternet Kullanım Amaçlarının İncelenmesi

	Ort ± SS	Min – Mak.
Online Alışveriş (saat)	0.58 ± 0.78	0 - 4
Sosyal Ağlara Bağlanma (saat)	3.11 ± 1.91	0 - 5
Mailleri Kontrol Etme (saat)	0.16 ± 0.38	0 - 2
Haber Okuma (saat)	0.46 ± 0.68	0 - 5
Mobil Oyun Oynama (saat)	0.36 ± 0.74	0 - 5
Müzik Dinleme (saat)	1.46 ± 1.36	0 - 7
Eğitim için Kullanma (saat)	0.73 ± 0.93	0 - 4

Hemşirelik öğrencilerin M-Öğrenme Tutum Ölçeği toplam puan ortalamasının 3.58 ± 0.41 olduğu belirlendi. Ölçeğin, M-Öğrenmenin Avantajları alt boyutu puan ortalamasının 3.76 ± 0.60 , M-Öğrenmede Sınırlılıklar alt boyutu puan ortalamasının 2.89 ± 0.69 , M-Öğrenmede Kullanışlılık alt boyutunun 3.81 ± 0.60 , M-Öğrenmede Özgürlük alt boyutu puan ortalamasının ise 3.83 ± 0.60 olduğu saptandı (Tablo 3).

Tablo 3. M-Öğrenme Tutum Ölçeği Toplam ve Alt Boyut Puan Ortalamaları

Faktörler	Ort ± SS	Min - Mak.	Cronbach α
M-Öğrenmenin Avantajları	3.76 ± 0.60	1.57 - 5.00	0.88
M-Öğrenmede Sınırlılıklar	2.89 ± 0.69	1.00 - 5.00	0.65
M-Öğrenmede Kullanışlılık	3.81 ± 0.60	1.20 - 5.00	0.87
M-Öğrenmede Özgürlük	3.83 ± 0.60	1.25 - 5.00	0.83
Toplam Puan	3.58 ± 0.41	1.95 - 5.00	0.78

Hemşirelik öğrencilerinin yaş ve günlük internet kullanım süreleri ile M-Öğrenme Tutum Ölçeği toplam puan ortalaması, Avantaj alt boyutu puan ortalaması ve Sınırlılıklar alt boyutu puan ortalaması arasında anlamlı bir ilişki olmadığı belirlendi ($p > 0.05$). Öğrencilerin günlük internet kullanımı ile M-Öğrenme Tutum Ölçeği Kullanışlılık ($r = 0.196$, $p < 0.05$) ve Özgürlük alt boyutları ($r = 0.146$, $p < 0.05$) puan ortalamaları arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu belirlendi. (Tablo 4).

Tablo 4. Bazı Değişkenlere göre M-Öğrenme Tutum Ölçeği ve Alt Boyutları Arasındaki İlişki

		Avantaj	Sınırlılıklar	Kullanışlılık	Özgürlük	Toplam Puan
Yaş	r	0.045	0.084	0.003	0.029	0.045
	p	0.488	0.190	0.957	0.658	0.488
Günlük İnternet Kullanımı	r	0.081	-0.099	0.196	0.146	0.107
	p	0.207	0.123	0.002*	0.023*	0.096

* $p < 0.05$

TARTIŞMA

Araştırma sonucuna göre hemşirelik öğrencilerinin mobil öğrenme tutumlarının orta düzeyde olduğu belirlenmiştir. Bu sonuç bize hemşirelik öğrencilerinin mobil öğrenmeye yönelik tutumlarının olumlu olduğunu ve mobil öğrenmeye istekli olduklarını göstermektedir. Bu araştırmanın bulguları bazı araştırma bulgularıyla benzerlik göstermektedir (Iqbal ve ark., 2017; Kılıç ve ark., 2024; Satır ve ark., 2023; Yalcinkaya ve Cinar Yucel, 2023; Yorganci, 2017). Öğrencilerin mobil öğrenme tutum düzeylerinin olumlu yönde olması, öğrencilerin internette geçirdikleri sürenin uzun olması ve mobil cihazları yoğun olarak kullanmaları ile açıklanabilir.

Araştırmada hemşirelik öğrencilerinin mobil öğrenmeye yönelik en olumlu tutumlarının öğrenmede özgürlük ve kullanılabilirlik alt boyutlarına yönelik olduğu belirlenmiştir. Bu sonuç bize öğrencilerin mobil cihazlara istedikleri zaman ve yerde rahatça ulaşabildiklerini göstermektedir. Kılıç ve arkadaşlarının (2024) yaptığı çalışmada ebellek bölümü öğrencileri mobil öğrenmenin en önemli avantajını kullanım ve erişim kolaylığı olduğunu bildirmişlerdir (Kılıç ve ark., 2024). Konu ile ilgili yapılan çalışmalarda mobil cihazların taşınabilir olması ve kapsamlı bir öğrenme ortamı sağlaması bakımından öğrenmede önemli avantajlarının olduğu bildirilmiştir (Anshari ve ark., 2017; O'Connor ve Andrews, 2018; Gomaa ve ark., 2020).

Araştırmada hemşirelik öğrencilerinin yaş, cinsiyet, teknoloji ve mobil cihaz kullanımı ile ilgili değişkenlerin mobil öğrenmeye karşı tutumları arasında anlamlı bir fark olmadığı belirlense de günlük internet kullanım süresi ile Mobil Öğrenme Tutum Ölçeği Kullanılabilirlik ve Özgürlük alt boyutları arasında anlamlı bir ilişki olduğu belirlendi. Bu sonuç bize günlük internet kullanım süresi daha fazla olan öğrencilerin mobil cihazları daha kullanışlı gördüklerini, teknolojik gelişmelere uyum sağlayabildiklerini ve mobil cihazları kullanımında kendilerini daha özgür hissettiklerini göstermektedir. Araştırmaya benzer olarak Turgut ve Akdemir'in (2019) çalışmasında da internet kullanım süresi arttıkça mobil öğrenme tutum ölçeği kullanılabilirlik ve özgürlük alt boyutlarında anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir (Turgut ve Akdemir, 2019). Kılıç ve arkadaşlarının (2024) çalışmasında da öğrencilerin demografik ve eğitim özellikleri ile mobil öğrenme tutum düzeyleri arasında anlamlı bir fark olmadığı bildirilmiştir (Kılıç ve ark., 2024).

Araştırmada hemşirelik öğrencilerinin günlük internet kullanım süresi ile mobil öğrenme tutum ölçeği sınırlılıklar ve özgürlük alt boyutları arasında anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Bu sonuç bize hemşirelik öğrencilerinin mobil cihazları mobil öğrenme dışında özellikle sosyal ağlara bağlanma amaçlı kullanım durumunun yüksek olması ile ilişkili olabilir. Çünkü öğrencilerin mobil cihazlarla uzun süre internete bağlı kalmaları ve bu sürenin de çoğunu sosyal iletişim ağlarında geçirmeleri bu platformlarda kendilerini özgür hissettiklerini ve istediklerini zaman ve istedikleri kadar bağlantı gerçekleştirebildiklerini göstermektedir. Konu ile ilgili yapılan bir çalışmada hemşirelik öğrencilerinin günde ortalama 5 saate kadar internet kullandıkları belirlenmiştir (Çobanoğlu, 2023). Başka bir çalışmada ise hemşirelik öğrencilerinin büyük

çoğunluğunun mobil cihazlarla günde 5 saat ve üzerinde internete bağlandıkları saptanmıştır (Ismailoğlu ve ark., 2021).

Araştırmada hemşirelik öğrencilerinin günlük internet kullanım süresinin oldukça yüksek olduğu belirlenmiştir. Literatürde günlük internet kullanım süresi ile problemlili internet kullanımı arasında bir ilişki olduğu ve 5 saat ve üzerinde internette vakit geçiren bireylerde problemlili internet kullanım düzeylerinin arttığı bildirilmektedir (Dost ve ark., 2021; Oktan 2014). Salehi ve arkadaşlarının (2014) çalışmasında problemlili internet kullanımı olan araştırma grubunun günde 3.92 saat internet kullandıklarını bildirmiştir (Salehi ve ark., 2014). Mobil cihazları kullanan gençler, interneti bir iletişim ve sosyal medyada etkileşim aracı olarak kullanmakla birlikte mobil cihazların birçok özelliği sayesinde internette çok fazla vakit geçirebilmektedir. Bu sonuç bağlamında hemşirelik öğrencilerinin problemlili internet kullanım alışkanlıkları açısından dikkatle incelenmesi gerekmektedir. Hemşirelik öğrencileri ile yapılan bazı çalışmalarda öğrencilerin internet kullanım sürelerinin 3 saatin altında olduğu belirlenmiştir (Turan ve ark., 2020; Öksüz ve ark., 2018). Dost ve arkadaşlarının (2021) çalışmasında, hemşirelik öğrencilerinin %31'inin günde 5 saat ve üzerinde internet kullandıklarını belirlemiştir (Dost ve ark., 2021). Hemşirelik öğrencileri üzerinde yapılan başka bir çalışmada ise öğrencilerin %44.7'sinin 4-6 saat arasında internet kullandıkları bildirilmiştir (Aktaş ve ark., 2021). Diğer araştırma bulguları ile karşılaştırıldığında bu çalışmada hemşirelik öğrencilerinin internette geçirdikleri sürenin daha fazla olduğu saptanmıştır. COVID-19 pandemisi ve 6-7 Şubat Kahramanmaraş merkezli deprem sonucu eğitim ve öğretimin uzaktan eğitimle verilmesi öğrencilerin daha az sosyal ilişki kurmalarına ve telefon tablet gibi mobil cihazlarla daha fazla vakit geçirmelerine neden olmuştur. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerine göre internetin en fazla kullanıldığı yaş grubu 16-24 yaş aralığı olması (TÜİK, 2021) ve hemşirelik öğrencilerinin bu yaş aralığında olması internette geçirilen uzun sürenin bir açıklaması olabilir. Ancak öğrencilerin sosyal ağlara bağlanma amaçlı mobil cihazlarla birlikte internette bu kadar fazla zaman geçirmeleri daha fazla incelenmesi ve araştırılması gereken önemli bir durum olduğu da açıkça görülmektedir.

Araştırmada hemşirelik öğrencilerinin büyük çoğunluğu mobil cihazları öğrenme amaçlı kullandıklarını bildirmelerine (%91) rağmen eğitim amaçlı kullanım süreleri toplam kullanım süresinin oldukça altında olduğu (0.73 saat) görülmüştür. Öğrencilerin interneti en fazla sosyal ağlara bağlanma (3.11 saat) ve müzik dinleme (1.46 saat) amaçlı kullandıkları görüldü. Bu sonuca göre öğrencilerin interneti öncelikle kişisel ve eğlence amaçlı daha sonra ise eğitim amaçlı kullanma eğilimlerinin olduğu söylenebilir. Araştırmanın bu bulgusu konu ile ilgili yapılan bazı çalışmalarla benzerlik göstermektedir (Aguilera-Manrique ve ark., 2018; Dost ve ark., 2021; Ismailoğlu ve ark., 2021; Suner ve ark. 2019; Tatlı ve ark., 2018). Mobil cihazların birden çok sosyal bağlantı ağları içermesi, internet bağlantısının hızlı ve kolay olması gibi bazı özellikleri hemşirelik öğrencilerinin sosyal ağlara bağlanarak internette vakit geçirme sürelerinin de artmasına neden olmuş olabilir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu araştırma sonucunda hemşirelik öğrencilerinin mobil öğrenmeye karşı tutumlarının olumlu olduğu, öğrencilerin mobil cihazları daha çok sosyal ağlara bağlama ve müzik dinleme amaçlı kullandıkları

belirlenmiştir. Araştırmanın önemli sonuçlarında biri de hemşirelik öğrencilerinin mobil cihazlarla internette geçirdikleri süre ortalamalarının oldukça yüksek olmasıdır.

Sonuç olarak mobil cihazlar bilgiye hızlıca ve istenilen zamanda erişimin sağlandığı, zaman tasarrufunun sağlanması ve eğitimin kalitesinin artırılması açısından önemli bir kaynaktır. Diğer taraftan mobil cihaz kullanıcılarının bu kullanım avantajlarının farkında olarak öğrencilerin mobil cihazları sadece sosyal etkileşim ve eğlence aracı olarak görmeyip onların mobil öğrenmeye karşı ilgi ve tutumlarını artıracak program ve uygulamaların geliştirilmesi önemlidir.

Bu araştırma sonucuna göre hemşirelik öğrencilerine mobil cihazların öğrenim amaçlı kullanım düzeylerinin artırılması için mobil öğrenim yöntemleri ve mobil öğrenme uygulamaları ve bu amaçla mobil cihaz ve uygulamaları nasıl kullanmaları gerektiği konusunda bilgi verilmesi gerekmektedir. Ayrıca öğrencilerde internet bağımlılığını önleme, sağlıklı beden ve zihin gelişiminin devam ettirilmesi için psikolojik temelli ve eğitsel içerikli programların geliştirilmesi ve uygulanması önerilmektedir.

ÇIKAR ÇATIŞMASI

Çıkar çatışması yoktur.

KAYNAKLAR

- Aguilera-Manrique, G., Márquez-Hernández, V.V., Alcaraz-Córdoba, T., Granados-Gámez, G., Gutiérrez-Puertas, V., & Gutiérrez-Puertas, L. (2018). The relationship between nomophobia and the distraction associated with smartphone use among nursing students in their clinical practicum. *PLoS One*. 13(8), 1-14. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0202953>
- Aktaş, D., Yazıcı, G., Koçuşlu, S. & Yılmaz, K. (2021). The attitude of nursing students towards mobile learning. *Genel Sağlık Bilimleri Dergisi*. 3(2), 133-142.
- Anshari, M., Almunawar, M.N., Shahrill, M., Wicaksono, D.K., & Huda, M. (2017). Smartphones usage in the classrooms: Learning aid or interference? *Education and Information Technologies*. 22(6), 3063- 3079.
- Asabere, N.Y. (2013). Benefits and challenges of mobile learning implementation: Story of developing nations. *International Journal of Computer Applications*. 73(1), 23–27. <https://doi.org/10.5120/12706-9504>.
- Chuang, Y. H., Lai, F. C., Chang, C. C., & Wan, H. T. (2018). Effects of a skill demonstration video delivered by smartphone on facilitating nursing students' skill competencies and self-confidence: a randomized controlled trial study. *Nurse Education Today*. 66, 63-68.
- Chen, B., Wang, Y., Xiao, L., Xu, C., Shen, Y., Qin, Q., Li, C., Chen, F., Leng, Y., Yang, T., Sun, Z. (2021). Effects of mobile learning for nursing students in clinical education: a meta-analysis. *Nurse Education Today*. 97, 104706. <https://doi.org/10.1016/j.nedt.2020.104706>.
- Çelik, A. (2013). M-Öğrenme Tutum Ölçeği: Geçerlik ve güvenilirlik analizleri. *Journal of Research in Education Teaching*. 2, 172–185.
- Çobanoğlu, A. (2023). Hemşirelik öğrencilerinin uzaktan eğitime ilişkin algıları ve mobil öğrenme davranışları. *SBÜ Hemşirelik Dergisi*. 5(2), 75-82. <https://doi.org/10.48071/sbuhemşirelik.1204208>
- Dost, A., Kökcü Doğan, A., & Aslan Huyar, D. (2021). Hemşirelik öğrencilerinde internet bağımlılığı. *Ordu Üniversitesi Hemşirelik Çalışmaları Dergisi*. 4(3), 393-401. <https://doi.org/10.38108/ouhcd.871550>

- Dunleavy, G., Nikolaou, C.K., Nifakos, S., Atun, R., Law, G.C.Y., & Tudor, C.L. (2019). Mobile digital education for health professions: systematic review and meta-analysis by the digital health education collaboration. *Journal of Medical Internet Research*. 21 (2), e12937 <https://doi.org/10.2196/12937>.
- Egilsdottir, H.Ö., Heyn, L.G., Brembo, E.A., Byermoen, K.R., Moen, A., & Eide, H. (2021). Configuration of mobile learning tools to support basic physical assessment in nursing education: longitudinal participatory design approach. *JMIR mHealthuHealth*. 9 (1), e22633. <https://doi.org/10.2196/22633>.
- Eraydın, C., Tezcan, B., Şahin, E., Ören, M., & Berşe, B. (2023). Attitudes of the students of health sciences towards mobile learning. *Ordu Üniversitesi Hemşirelik Çalışmaları Dergisi*. 6(2), 363-372. <https://doi.org/10.31108/ouhcd.1056871>
- Foster, M., & Sethares, K. (2017). Current Strategies to Implement Informatics into the Nursing Curriculum: An Integrative Review. *On-Line Journal of Nursing Informatics*. 21(3).
- Gomaa, E.M., Ali Z.H., & El-Sayed, H-A.G. (2020). Nursing students' perception regarding mobile-based learning. *International Journal of Novel Research in Healthcare and Nursing*, 7(3), 457-465.
- Goksu I. (2021). Bibliometric mapping of mobile learning. *Telematics and Informatics*. 56, 101491. <https://doi.org/10.1016/j.tele.2020.101491>
- Gupta, N., Garg, S., & Arora, K. (2016). Pattern of mobile phone usage and its effects on psychological health, sleep, and academic performance in students of a medical university, *National Journal of Physiology, Pharmacy and Pharmacology*. 6(2), 132-139.
- Iqbal, S., Khan, M.N., & Malik, I.R. (2017). Mobile Phone Usage and Students' Attitude towards M-Learning: A Case of Undergraduate Students in Pakistan. *International Journal of E- Learning and Distance Education*. 32(1).
- Ismailoğlu, G.E., Kocaçal, E., & Şahan, S. (2021). Determination of nursing students' attitudes towards Mobile learning. *Türkiye Klinikleri Journal of Nursing Sciences*. 13, 338–345. <https://doi.org/10.5336/nurses.2020-78279>.
- Kılıç, Z., Aydın, A., Günaydın, Y., & Polat, S. (2024). Examination of the attitudes of nursing and midwifery students receiving distance education during the COVID-19 pandemic towards mobile learning. *Ordu Üniversitesi Hemşirelik Çalışmaları Dergisi*. 7(1), 146-154. <https://doi.org/10.38108/ouhcd.1147764>
- Kim, H., & Suh, E.E. (2018). The effects of an interactive nursing skills mobile application on nursing students' knowledge, self-efficacy, and skills performance: a randomized controlled trial. *Asian Nurs. Res*. 12 (1), 17–25. <https://doi.org/10.1016/j.anr.2018.01.001>
- Kim, S.J., Shin, H., Lee, J., Kang, S., & Bartlett, R. (2017). A smartphone application to educate undergraduate nursing students about providing care for infant airway obstruction. *Nurse Education Today*. 48, 145–152. <https://doi.org/10.1016/j.nedt.2016.10.006>.
- Kocaağalar Akince, E., Özkütük, N., & Orgun, F. (2022). Hemşirelik eğitimini etkileyen paradigmlar. *Akdeniz Hemşirelik Dergisi*. 1(1), 29-35.
- Lee, H., Min, H., Oh, S.M., & Shim, K. (2018). Mobile technology in undergraduate nursing education: a systematic review. *Healthcare Informatics Research*. 24, 97–108. <https://doi.org/10.4258/hir.2018.24.2.97>
- Lin T.T.C., & Chiang Y-H. (2017). Investigating predictors of smartphone dependency symptoms and effects on academic performance, improper phone use and perceived sociability. *International Journal of Mobile Communications*. 15(6), 655–76. <https://doi.org/10.1504/IJMC.2017.086881>
- O'Connor, S., & Andrews, T. (2018). Smartphones and mobile applications (apps) in clinical nursing education: A student perspective. *Nurse Education Today*, 69, 172-178.
- Oktan V. (2014). Üniversite öğrencilerinde problemlı internet kullanımı, yalnızlık ve algılanan sosyal destek. *Kastamonu Eğitim Dergisi*. 23(1), 281-292.
- Öksüz, E, Guvenc. G., & Mumcu, S. (2018). Relationship between problematic internet use and time management among nursing students. *CIN: Computers, Informatics, Nursing*. 36(1), 55-61.
- Rubenstein, C.D., & Schubert, C.F. (2017). Student and faculty perceptions of iPad integration in a prelicensure program. *Nurse Education Today*. 42 (2), 85–90. <https://doi.org/10.1097/NNE.000000000000293>.

- Salehi, M., Khalili, M.N., Hojjat, S.K., Salehi, M., & Danesh, A. (2014). Prevalence of internet addiction and associated factors among medical students from mashhad, Iran in 2013. *Iranian Red Crescent Medical Journal*. 16(5), 1-7.
- Satır, G., Kaya, G., Kızılkaya Beji, N. (2023). COVID-19 döneminde online eğitim alan hemşirelik öğrencilerinin mobil öğrenmeye yönelik tutumlarının belirlenmesi. *Haliç Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*. 6(3), 23-29. <https://doi.org/10.48124/husagbilder.1194476>
- Suner, A., Yılmaz, Y., Pişkin, B. (2019). Mobile learning in dentistry: usage habits, attitudes and perceptions of undergraduate students. *PeerJ*. 7:e7391.
- Tatlı, Z., Aydın, A., Şimşek, P., Özdemir, M., Gölbaşı, S., Karacan, S., Gürsoy, A., & Gündüz, A. (2018). Hemşirelerin ve hemşirelik öğrencilerinin bilişim teknolojilerini kullanma durumları. *Ordu Üniversitesi Hemşirelik Çalışmaları Dergisi*. 1(1), 18-27.
- Turan, N., Durgun, H., Kaya, H., Aştı, T., Yılmaz, Y., Gündüz, G., & Ertaş, G. (2020). Relationship between nursing students' levels of internet addiction, loneliness, and life satisfaction. *Perspectives in Psychiatric Care*. 1-7.
- Turgut, K., & Akdemir, E. (2019). Öğretmen adaylarının mobil öğrenmeye ilişkin tutumları. *OPUS-Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*. 9(13), 500-526. <https://doi.org/10.26466/opus.595870>.
- Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK). (2021). Information and Communication Technology (ICT) Usage Survey on Households and Individuals, 2020. Erişim adresi (12.04.2024): <https://turkstatweb.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=33679>.
- Wang, Y. H. (2016). Could a mobile-assisted learning system support flipped classrooms for classical Chinese learning? *Journal of Computer Assisted Learning*, 32(5), 391–415.
- Wilson, D., Aggar, C., Massey, D., & Walker, F. (2022). The use of mobile technology to support work integrated learning in undergraduate nursing programs: An integrative review. *Nurse Education Today*. 116, 105451. <https://doi.org/10.1016/j.nedt.2022>.
- Yalçınkaya, T., & Cinar Yucel, S. (2023). Determination of nursing students' attitudes toward and readiness for mobile learning: A cross-sectional study. *Nurse Education Today*. 120, 105652. <https://doi.org/10.1016/j.nedt.2022.105652>
- Yorgancı, S. (2017). Investigating students' self-efficacy and attitudes towards the use of mobile learning. *Journal of Education and Practice*. 8(6), 181-185.